ఆంధ్రప్రభ విజ్ఞాన వేదిక

రచనలలో పోలికలు—గంధ చౌర్యం?

ఒక రచయిత రచనకు మరొక రచయిత రచనకు పోలికలు ఉండడం సంభవం. అంతమాత్రంతో అది గ్రంథ చౌర్యం కాదు. కానీ ఒక రచయిత చేసిన తప్పుపనులు యథాతథంగా ఇంకొకరి రచనలో రావటం ఏమి అనాలి?

బ్రిటిష్ వారు న్యాయానికి కన్ను బిడి ఉంటే బాగా అని అన్నట్లుకి పాలకులు ఏమన్నారు 'గత కాలమే మేలు' అనే ధోరణిలో అంటూ ఉంటారు.

ఈ క్రింది అభియోగం బ్రిటిష్ న్యాయ నిర్మాణాన్ని బట్టి ఒక ఉదాహరణ:

1918 అక్టోబరులో ఫ్లారెన్స్ డీక్స్ అనే కెనడా రచయిత్రి "ఇడెన్" (పాలెస్తాయి) అనే పరిశోధక గ్రంథం వ్రాసింది. సాంఘిక స్థితిగతులు పరిణామంలో స్త్రీల పాత్ర ప్రాధాన్యం వివరిస్తూ వ్రాసిన ప్రపంచ చరిత్ర ఆ గ్రంథం.

గ్రంథాన్ని ప్రచురణకై కెనడాలో ఉన్న మాక్మిలన్ ప్రచురణ సంస్థ శాఖకు అందజేసింది డీక్స్.

అప్పటికే గ్రీక్ అనే రచయిత "ఇండియన్ ప్రజల సంక్షిప్త చరిత్ర" అనే గ్రంథం వ్రాసి ఉన్నాడు. దాని గ్రంథస్వామ్యం, లండన్‌లో ఉన్న మాక్మిలన్ సంస్థ ఆధీనంలో ఉంది. ఆ పుస్తకం నుంచి కొన్ని భాగాలు తన పుస్తకంలో ఉటంకించుకొనడానికి మాక్మిలన్స్ (లండన్) సంస్థకు అభ్యంతరం ఉంటుందా అని గూడా సంప్రదించమని కోరింది డీక్స్.

కెనడాలో మాక్మిలన్ సంస్థ శాఖతో ప్రచురణయోగ్యమైన లిఖిత ప్రతులను పరిశీలించి, సలహాలు ఇచ్చే వ్యక్తి సాల్. అతడు డీక్స్ పంపిన లిఖిత ప్రతిని, ఆమె జాలును దాదాపు పదివేలకు చూసి, చూసి, కడకు ఆమె పుస్తకం ప్రచురణ యోగ్యం కాదని సిఫారసు చేశాడు.

ఇలా సలహాలతో — అంటే 1919 ఫిబ్రవరిలోగా ప్రముఖ బ్రిటిష్ రచయిత హెచ్. జి. వెల్స్ ప్రపంచ చరిత్ర వ్రాశాడు. ఆ తర్వాత దానిని మాక్మిలన్ సంస్థ ప్రచురించింది.

మాక్మిలన్ సంస్థ ప్రచురించిన వెల్స్ గ్రంథం, తన వ్రాత పద్ధతిలో కొన్ని భాగాలూ, కొన్ని భావ ప్రకటనల వరకికి రాసేలేని లండన్‌లోని మాక్మిలన్ సంస్థ అధ్యక్షుడు ఫ్రెడరిక్ మాక్మిలన్ చెప్పాడు. తాను ఏనాడూ డీక్స్ రచనను చూడలేదనీ, ఆమె పేరు వినలేదనీ వెల్స్ చెప్పాడు.

ఒంటారియోలోని కెనడా సుప్రీం కోర్టువారు, వ్రాత ప్రతి అండదీకు చేరినట్లు, దానిని వెల్స్ చూసినట్లు డీక్స్ నిరూపించలేకపోయిందని, ఆమె దావాను 1925 లో త్రోసివుచ్చారు. వెల్స్ తన పుస్తకం వ్రాసేటప్పుడు, డీక్స్ వ్రాత ప్రతి, అతడిముందు ఉన్నట్లు సాక్ష్యం లేదని కూడా సెలవిచ్చారు. రెండు గ్రంథాలనూ పరిశీలించిన నిపుణులు, పోలికలను మాత్రమే చెప్పినట్లు గానీ, వివరణ మళ్లీ ఇక్కడ జరగ నక్కరలేదు. కానీ ఆమె స్వయంగా వచ్చి వాదించుకుంటున్నది. ఆమెకు అవకాశం ఇవ్వడం అందరికీ సంతృప్తిని అనుమతించాం.

ఆమె వ్రాత ప్రతికి వెల్స్ రచన కొంతవరకు సరళం లభించినదానికి ప్రత్యక్ష సాక్ష్యం ఏదీ లభించలేదు. రెండు రచనలలో ఒకే విషయ వివరణలు చోటుచేసుకున్నాయి, రెండు రచనలనూ, ఒకే గ్రంథావళినుంచి సమాచారాన్ని సేకరించుకున్నారు కాబట్టి, పోలికలు సంభవం. ఏమైనప్పటికీ, ప్రపంచం పుట్టినప్పుడు వెల్స్‌గానీ, డీక్స్‌గానీ పెద్దలు కారు. ఆ తర్వాత ఎంతో కాలానికి కూడా వారు ప్రపంచ స్థితి గతులకు సాక్షులు కారేరు. అప్పటి వరకూ సమీక్షలనైన ఉన్న సమాచారాన్నే ఇరువురూ ఉపయోగించుకున్నారు. ఇట్లా అనేక రచనలలో పోలికలు కనపడ్తాయి— ఎట్లా ఈ విధంగా ఒకే పద్ధతిలో రచనలు ఉంటవి అనేది వివరించి చెప్పడం ఆసాధ్యం.

న్యాయ స్థానాలు ఏ అభిప్రాయం ప్రకటించినప్పటికీ, డీక్స్ సమ్మకం మారుతుందా అనేది సందేహాస్పదం. కానీ న్యాయస్థానాలు పూర్తిగా పరిశీలించినవనే తృప్తి అయినా ఉంటుంది. ఆమె వాదం నిరూపితం కాలేదని తెలుసుకోగలుగుతుంది.

డీక్స్ అర్జీని తోసివుచ్చవలసిన రాజనారికి సిఫారసు చేస్తున్నాం. ఈ దావా ఖర్చులు అర్జీదారే భరించాలని గూడా సిఫారసు చేస్తున్నాం.

— జి. కృష్ణ

బ్రిటిష్ న్యాయానికి ఉదాహరణ

సకలు అనీ, తాను తలపెట్టిన విషయాను క్రమంలోనే వెల్స్ గ్రంథమూ రూపొందినదనీ, తాను చేసిన తప్పులన్నీ వెల్స్ గ్రంథంలో కానవస్తున్నవనీ, తాను వటలి వేసిన ప్రముఖ అంశాలను వెల్స్‌గూడా పదిలపరిచినాడనీ, కాబట్టి వెల్స్ గ్రంథ చౌర్యం చేసినాడనీ డీక్స్ దావా వేసింది.

వెల్స్‌పై తాను చేసిన ఆరోపణల సన్నివేశాలనీ నిరూపించడానికి తగు నిపుణులచేత సాక్ష్యం కూడా ఇప్పించింది.

డీక్స్ అందజేసిన వ్రాత ప్రతిని, తాను లండన్‌లో ఉన్న వెల్స్‌కు చూపలేదని సాల్ చెప్పాడు. ఆ వ్రాత ప్రతి గ్రంథ చౌర్యం జరిగిందని, ఆరోపించే వీలులేదని కూడా మాక్మిలన్ సంస్థ అభిప్రాయపడ్డారు.

ఆప్పన...ప్రీవీ కౌన్సిల్ (అప్పట్లో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యం అంతటిపై అధికారంగల న్యాయస్థానం) కు అర్జీ పెట్టుకున్నది డీక్స్. వారు 1932 తీర్పు చెప్పారు.

అక్కడి విశేషం ప్రీవీ కౌన్సిల్ న్యాయమూర్తులు మాటలలోనే చెప్పుకుందాం—క్రింది న్యాయస్థానాలు ఒకే పద్ధతిలో తీర్పు ఇచ్చాయి. ఈ దావా ఖర్చులు వెల్స్‌కు ఇవ్వడం సమంజసమే అని ప్రధాన న్యాయమూర్తి లార్డ్ టాల్బాట్ ఆఫ్ మలాహిడ్ తీర్పు చెప్పారు.

న్యాయ స్థానాలు ఏ అభిప్రాయం ప్రకటించినప్పటికీ, డీక్స్ సమ్మకం మారుతుందా అనేది సందేహాస్పదం. కానీ న్యాయస్థానాలు పూర్తిగా పరిశీలించినవనే తృప్తి అయినా ఉంటుంది. ఆమె వాదం నిరూపితం కాలేదని తెలుసుకోగలుగుతుంది.

డీక్స్ అర్జీని తోసివుచ్చవలసిన రాజనారికి సిఫారసు చేస్తున్నాం. ఈ దావా ఖర్చులు అర్జీదారే భరించాలని గూడా సిఫారసు చేస్తున్నాం.

— జి. కృష్ణ

ఉప్పెన

ముంచు కొచ్చింది—ఉప్పెన
ముంచి పోలుండీ—సర్వం
ఊడ్చుకెళ్ళిందీ—ఇదిగా
మిగిలిందేముందీ అయ్యో
ఏ. ముందేముందీ ॥ము॥
తినీనీమ నేలలో
ఏమూల జూసినా
పీన పెంటల రాసులే
నూసి వుండని గాథలే ॥ము॥
ముందే జనాల తప్పించుంటే
కొందరు మనతో ఉండేవారేమో—అయ్యో
బలుసాకైనా తిని బతికేవేమో ॥ము॥

కోత కొచ్చిన పంట పొలములు
నేల సంఖ్యల పశువులాలు
కూలి కొచ్చిన పేద జనములు
కోస్త తీరపు తెస్తవారలు
కడలి గర్భంలోకి వెళ్లారే—అయ్యో
తిక్కులేకా కుళ్ళి పోయారో ॥ము॥

తోటి మృత దేహాల చూసి
శవాలు కూడా కన్నీళ్ళెట్టే
బీభత్సంలో నీతికి పోయనది
అధిక సంఖ్యలో పేద జనాలేనా అయ్యో
కష్ట జీవితో కాలం పరిహసం ॥ము॥

ఊళ్లకూ ఊళ్ళే మాయ మాయేను
కుటుంబాలే రూపు మాసెను
చచ్చినోళ్లే మంచి వాళ్లని
మంచి నీటికి వోతుకోసి
బతికినోళ్లూ తిండిలేక
ఎండిపచ్చే కాలమొచ్చింది—అయ్యో
మొండి సర్కారులుండి ఫలమేమీ ॥ము॥

బాధితుల పేరుతో
బాగుపడు అధికార
స్వార్థ పూరితరాజ
కీయాల నాయకుల
కుట వేషాలనూ కనిపెట్టి మసలండి
కంటబడితే మాత్ర మొదలొద్దు
పడతొద్దు ॥ము॥

—చెరబండరాజు

తుపాను వ్యాపారం—సాహిత్యం

"వేంకి పెళ్లి సుబ్బి చావు" కొచ్చిందని తెలుగులో ఒక సామెత. ఆ సామెతను మరో విధంగా మారిస్తే "వేంకి చావు సుబ్బి పెళ్లికొచ్చింది" అవుతుంది. తెలుగు దేశంలో ఇటీవల జరిగిన తుపాను వాపులనరిగా కొందరికి పెళ్లిళ్లు కాకపోయినా వేరు వేరు ప్రయోజనాలకు బాగా అచ్చి వచ్చాయి. మారిన కాలాలలో వ్యాపారం చేసుకునే మనిషి ఏమైపోతాడో చూస్తుంటే!

తుపాను బీభత్సాలను 'క్యాష్' చేసుకునే కాలపురుషులు నేడు నిధివిధినా విహారం చేస్తున్నారు. తుపాను తరువాత ధరలను ధరలో ఉంచక (స్వర్గ) దివిసీమకు పంపటానికి నిద్రాహారాలుమాని 'కృషిచేస్తూ' ప్రతికి ఉన్న మనుషుల ఉపిర్లు తీస్తున్న వ్యాపార శిరోమణుల బృందం మొదలైంది. వీళ్ళ పట్టి పల్లార్చటానికి ప్రభుత్వానికి వీలుకు లేదు. జనతకు వోపిక లేదు.

"ఆవారా"లు అంతకుముందు రోడ్లపై తిరిగేవాళ్లు. యిప్పుడు మరీ ఎక్కువగా తిరుగుతూ వ్యాపారులవుతున్నారు. ఒక డబ్బా సంపాయించి, తుపాను బాధితుల విధి అని లేబిల్ అంటించి, ప్రతి వాళ్ల మొహం మీద గలగలలాడిస్తూ, సాయంత్రానికి కిలకిలలాడే వీరిది రెండవ బ్యాచి. ఈ డబ్బాల్లో ఎన్ని తుపాను బాధితులకు చేరుతున్నాయో నిజంగా ఆ భగవంతుడికే తెలియాలి.

రెండు చేతులా సంపాయించుకోవటానికి ప్రభుత్వోద్యోగుల్లోని లంచగొండులకు మరో రూపంలోని లక్ష్మీదేవి అయింది. కొందరిని ఈ మధ్య పట్టుకున్నారు.

తమ సంస్థల్లో పనిచేసే ఉద్యోగులకు నెలల తరబడి జీతాలివ్వలేని సమర్థత ఉన్న, వారి కన్నీటి శ్రమతో, తుపాను బాధితుల సహాయం కోసం, నడుం కడుతూ, రోజుల తరబడి అక్కడే తిష్ఠవేసి, యితర విషయాలు ఆలోచించలేని త్యాగమూర్తులైన సంస్థాధిపతులు తుపాను ఎల్లన్ కీర్తి పలుకు బళ్లు పెంచుకునేమరోబృందం వ్యాపారులు.

ఇక తుపాను సాహితీధురంధరులు. వీరికి ఏ బుతువుకు ఆ బుతువు రచనలు కావలె. అందుకు తుపాను అనేది అయింది. గుండె రసంలోంచి, కరుణరసం పుట్టిలంతటి స్థితిలో ఈ మహామహులు తమ కవనాల్లో అందులోంచి శృంగార, హాస్యరసాలను పుట్టిస్తూ జనానికి విషాద యోగం పోగొట్టే గీతా ప్రబోధకులవుతున్నారు.

సర్వం కోల్పోయిన, జీవచ్ఛవాలుగా బతుకుతున్న బడుగు జీవులకు పిడికెడు బియ్యం, గుప్పెడు సానుభూతి పలుకులు చూపలేక తుపాను వ్యాపార సాహిత్యాన్ని యథాశక్తి సిద్ధం చేస్తున్న వీరికి సర్వత్ర పేరేమిటో విమర్శకులు కూడా దొరకదు. వీరంతా మన తెలుగు వాళ్లే అయినందుకు ప్రస్తుతానికి గర్వపడడం.

—"సుచంద్ర"

ఏ జోస్యులూ చెప్పలేదేం?

ఇప్పు పంచాంగాలు లున్నాయి, ఇన్ని జోస్యాల పత్రికలున్నాయి —

ఎవ్వరూ ఇంత ఉప్పెన గానీ ఇంత ప్రభంజనం గానీ వస్తుందని జోస్యం చెప్పలేదేమి ?

ప్రతి పత్రికలో వారఫలాలు వేస్తున్నారే—కొన్ని రాశుల వాళ్లయినా మృత్యుల రాశిలో చేరిపోతారని వ్రాయలేదేమి ?

మానవుడు ఎంత వైజ్ఞానికంగా ముందుకు పోతున్నప్పటికీ, తెలియనివి ఇంకా అనేకం ఉన్నాయి. జోస్యం ద్వారా కొందరు కొన్ని విశేషాలు తెలుసుకుంటున్నామంటున్నారు. తెలుసుకుంటే తెలుసుకోవచ్చు. మరి ఇంత విలయం జరుగుతుంది అని ఒక్కరూ ముందుగా చెప్పలేదేమి ? అని ప్రముఖ జ్యోతిష విజ్ఞాని, అదే వృత్తిగా పెట్టుకోకుండా శాస్త్రం పట్ల మక్కువతో నిత్యం విద్యార్థిగా ఆ శాస్త్రాన్ని అధ్యయనం చేసే శ్రీ ఎం. రామన్నను అడగగా...

అయితే, అప్పుడప్పుడు రాజకీయ నాయకుల జాతకాలు చూసి, ప్రపంచ విషయాలు కొన్ని తెలుసుకుని, అప్పుడు మరింత తెలుసుకోవాలనే కుతూహలం కలిగించుకుంటూ ఉంటానన్నారు.

1979 ప్రాంతానికి "భారతదేశం" అనేక సమస్యలు పరిష్కరించుకుని, అభివృద్ధి పథంలో సిఫారసు చేయబడగలుగుతుందన్నారు.

ఇప్పటి పరిస్థితిని గురించి ప్రస్తావించగా, ఇదేదో గడ్డుకాలమనే, భావమే గాని, వివరాలు తెల్పుకునే కుతూహలం కలగలేదన్నారు. పైగా తాను ఎక్కువగా హస్తసాముద్రికంపై దృష్టిని కేంద్రీకరిస్తున్నానన్నారు.

ఉప్పెన, గాలినాశ ప్రాంతాల వారి జాతకం గానీ, హస్తరేఖలుగానీ చూసి పట్టుంటే, ఏదో పెద్ద రాబోతున్నదని ఊహించగలిగే వాడినని, ఆ ఊహమీద పట్టి మరి కొంత తెలుసుకుందామనుకున్నారు శ్రీ ఆంధ్రూస్.

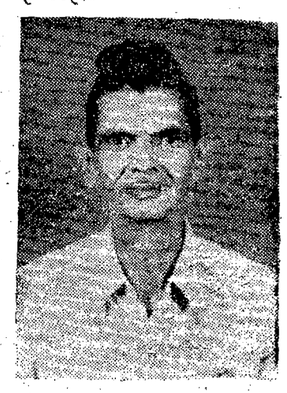

భారత ప్రభుత్వం, నావికుల సౌకర్యార్థం ప్రతి సంవత్సరం ప్రచురించే నాటికల్ అల్మనాక్ చూపెడ్తూ, దీనిలో ప్రతి అరగంటకూ చంద్రుని స్థితి చూపెట్టి ఉన్నారనీ, సరిగా చూసి లెక్కలు కట్టి, అర్థం లాగడానికి ప్రయత్నం చేస్తే ఉప్పెన సంగతి తేల్చి చెప్పి ఉండవచ్చునని శ్రీ రామన్న చెప్పారు.

తర్వాత...జోస్యమే వృత్తిగాగల శ్రీ పి. ఆంధ్రూస్‌ను కలుసుకోగా, వారు తమ వృత్తి, వ్యక్తులకు జోస్యం చెప్పడమేనని, ప్రపంచ జోస్యం సంగతి తాను సామాన్యంగా పట్టించుకోనని అన్నారు.

"స్వీయర సోదరీమణులారా ... నా ప్రియమైన..." ఆ తర్వాత ఆ నాయకుడి మాట పెగల్లేదు. అట్నా జనాన్ని చూస్తూనే రెండు నిమిషాలు మాటాడక నిలబడ్డాడు. అక్కడ చేరిన వారంతా కాలాంతక ప్రళయంలా విరుచుకు పడ్డ మృత్యువు కోరల్నుండి నూరివాసిలో తప్పుకొని బయట పడ్డ అభాగ్య జీవులు. ఆత్మీయుల్ని, ఆస్తిపాస్తుల్ని కోల్పోయి పుట్టెడు దిగులుతో జీవచ్ఛవాలుగా మిగిలి పోయినవాళ్ళు. నాలుగు రోజుల్నుండి మొద్దు బారిన మనసుతో, నసుగకలేడే కడుపుతో, కన్నీరు కార్చీ కార్చీ ఉబ్బిపోయిన కళ్ళతో, అవవాలు పట్టలేని ఆకారాలతో ఏ దిక్కూ లేక అక్కడ కొచ్చారు వాళ్ళు.

ఏ ధర్మాలైనా, ఆదరాలైనా, నీతులైనా కడుపు నిండిన తర్వాతే మనిషి అలకింత గలిగేది; ఒంట్లో చేవ ఉన్నప్పుడే దేన్నైనా ఆదరించ గలిగేది. ఆ జనం ఖర్చుడు కుప్పధార్లు. కోక సంతప్తులు. సగం మనసు, సగం గుండె మాత్రమే మిగుల్చుకొన్న వాళ్ళు. తమ సర్వస్వాన్ని ప్రకృతి తెరలను మూగో కంటికి మబుసు కట్టి పచ్చిన వాళ్ళు. దురదృష్టం తన్నుబట్టి పారిపోయిన్న వాళ్ళు. నాళ్ళపి నాయకుడి ఉపన్యాసం నిరాలస్య అశ.

ఆతురతా, వోపికా లేనేలేవు. ఏ పుణ్య పురుషుడైనా, ఏ మహాత్మైనా ఇంత పెడితే ముందు ఆకలి మంటను కొంతలో కొంత బాపుకొందామని ఆలోచిస్తారనుకొని ఉన్నారు.

"మమ్మల్ని ఈ స్థితిలో చూస్తుంటే నాకు చెప్పరానంత బాధగా ఉంది. తప్పకుండా ఉంటుంది. ఈ మహా విపత్తులో అన్నీ పోగొట్టుకున్నారు మీరు. (నాయకుడి కళ్ళు తుడుచుకున్నాడు) మీకు దేనికీ భయపడకండని మనవి చేస్తున్నాను. నేను మీ వాణ్ణే. మమ్మల్ని నమ్మి వచ్చినవారా! కలలోని మాటలు; (నాయకుడి గొంతు రిరి గద్గద మైంది. ... మళ్ళీ కొంతసేపు మౌనం ... జనంలో తిరిగి ఆకలి కేకల ... పసిపిల్లల ఏడుపులు ... అన్నాన్ని అన్నానాలు ... అభాగ్యుల ఆయాసాలు దుఃఖాలు, దీనారావాలు వోపికలేక అల్లాగే చతికిలబడి దీనంగా, జాలిగా నాయకుడి వేపు చూస్తుండి పోయారు.)

"బాబులూలారా .. మీరు జాగ్రత్త కండి. మీకు ఏది కావాలన్నా నేనున్నాను. ఉన్నాను మనవి చేస్తున్నాను. (ఆకలి ... ఆకలి... జనంలో నుండి నీరసంతో నిండిన మూలుగులు) ... ఆకలి ... మీ ఆకలి నాకు తెలియదా? అది నా ఆకలి కాదా? (మళ్ళీ పసిపిల్లల ఆకలి రోదన, గొంతెండి పడిపోతున్న తల్లులు అక్కలు, చెల్లెళ్ళు, తండ్రులు, అన్నలు, తమ్ముళ్ళు) ... నీరసపడండి బాబులూ ... కొంచెం వోపిక పట్టండి నాయన్నా ... మీరు కేంద్రే నేను కేంద్ర; ఈ రాష్ట్ర వారు ఏదన్నా అంతే. మీ బాధే నా బాధ.

... మీరు ఆకలని గోల చేస్తున్నారు కదూ బాబులూ ..., నాకూ ఉంది ఆకలి, ఆ మాటకొస్తే మనిషై పుట్టిన ప్రతి వాడికీ ఉంటుంది. ఇంతేందుకు? కడుపున్న వాడికి ఎవడి కుండదు ఆకలి? అల్లా లేని వాణ్ణెవణ్ణన్నా నాకు చూపండి. ఆ నిగిలిన అభాగ్యులు కూడా నమ్మరని నమ్మలేనా నేలకు వాలిపోతున్నారు. పిల్లలు ఆకలి గూర్చి అర్థనాదం చేసి చేసి ఇహ ఆ శక్తీ లేక దైన్యంగా చూస్తూ ఉండిపోయారు

... ఇంకొక్క ప్రమాణం చేస్తున్నాను. ఈ రోజునుండి మీరు తినందే నేను తినను. మీ కడుపు నింపుకోంటే నేనూ నింపుకోను.

నాయకుడు ఆ నీర్గుళ్ళుండి దూరంగా వచ్చాడు. అలుసటి ఉన్నాసాలే మనిషిన్ని చోట్ల చేసి చేసి అలసి సొలసి ఇంటికొచ్చాడు. పక్కన రాజలంతోనే

—పి. వి. రమణ

ఇదే... ఇదే....

రాల్చిన కన్నీళ్ళలో... కూల్చిన పుక్కిళ్లు ఉన్నవో వ లేవో అంబోధి కెటాలా
అవి, ఇవీ, అవీ కరిసి
(వక్రత సొలియుదగ్గె అల్లనవళతో (ప్రజలు
నిస్పటి దాకా,)

నురక్షిత స్వచ్ఛభాగ సుఖాలిచ్చి పిరి
బాష్పర్లలో
అర్థ ప్రాణ సరాయణులైనట్లు నిలేసే
గమ్యార్థ
ఎక్కడో కూర్చుని చెలిసిపోవ్వుతో గీరి
నవ్వంగా
సాగకపోవడం గమనించిట్లు మా ప్లాజ
కుమారాన్నైంటిమ్మ అ
ఎవడోఇదో చేలాగదేవ ఇవి సమయమము
కొని
ముద్ద (కేలని సుళ్ళు పెంకొన్నా
ఏరాలు బాళ్ళు మొహాన్నకి విసిలోక
వ్యక్తిత్వంచని కిరాయిచెయులు..(రాయల్లు
వేలిండంతో అయిన లాలోక్కడినే
నెండికొండనే కరిగింపే మేరా తుడ
ముట్టిం చేయుగలుగుచుచుగే ధ్రా
సంబంధుత్వ
పిల్ళు వాళ్ళూ అంతా అనకొనాదాలు
కలిసి, అల్లి అయా ఎటా నిల్చుని
విసిలేసిన వంతో (ప్రజల ఘటలూలా
తుప్ప సైపి సైపికి తుప్పుకెట్టిల
అంతుం లే
పంకర్ను పోయిన సుదాలా ఒకటొకటే
తుప్ప కదాల్ని
అప్పటికి కాళపోలే.
ఉద్భత్యనైన (ప్రజల వలలో బూదాలి—
గిలిగిలా తుప్పుకుపే పిళ్ళ కాలాలు—
నేను జూడండి అదదా

—చెళుపిళ

సూర్యనారాయణమూర్తి

తాంబూలానికి పన్ను తమలపాకులు!

గద్వాల తెలుగునాట గొప్పపేరు సంపాదించుకున్న సంస్థానం. తెలంగాణాలోని ఉండే అన్నిటికన్నా అన్నిటా గొప్పది అని పించుకున్న సంస్థానం నైశాల్యంలో, ఆదాయంలో అన్నిటా గొప్పదే. ఒక్క ఈ సంస్థానముకే 'విద్వద్గద్వాల' అన్న బిరుదం ఉండేది.

ఈ విద్వద్గద్వాల బిరుదం సన్మాన సంతుష్టులైన పండితులు తగిలించినది మాత్రమే. దాదాపు మూడున్నర వందల గ్రామ వ్యాపిత సంస్థానపు మొత్తంలో హైదరాబాద్ పోలీసు చర్యలకు ఒక దశాబ్దం పూర్వమే ఒక్క ఉన్నత పాఠశాల, అదీ గద్వాల స్థానికంలోనే! సంస్థానం మొత్తంలో మూడో వాటాగో ఒకమూల బడులు!

తమ రాజ ప్రాసాదాల భద్రతకు నిర్మించిన కోటగోడలు నిలుచుటకువాను కేవలం వాళ్ళులు ఆనువాటిని మాయుపరిచి, పథించి ఈ కోట బురియారుల్లో బూడ్చిపెట్టారట. తరువాత బ్రహ్మ హత్య భయంతో బ్రహ్మాండమైన దేవాలయం నిర్మించి, చెన్న కేశవ విగ్రహం ప్రతిష్ఠించి ప్రతి ఏటా మాసూమాసంలో పండిత సంభావనలు ఇచ్చేవారు. జాతర జరిపేవారు. రథోత్సవం చేసేవారు. ఈ ఉత్సవ ఆడంబరాలన్నీ సంస్థానంవారే చేసేవారు. రథోత్సవ సందర్భంలో చరిత్ర తెలియని జాతర జనం ఆ రథ చక్రాలకే కొబ్బరికాయలు కొట్టే వారు.

సంస్థానాలు రద్దుకాగా ఈ దేవాలయం స్థిర చరాస్తులను ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకునే తరుణంలో ఈ దేవాలయం సంస్థానానికి సంబంధించింది కాదనీ, రాజుల ఖజానాలో, ఇంటి దేవతార్చన మాత్రమే అనీ రాజసంబంధీకులు వాదం జేసినట్లారు. చివరి పాంకుని సమక్షంలోనే ఈ విగ్రహం, అమూల్య ఆభరణాలూ దొంగతనం కావడం, తర్వాత విశేషం.

ఇక అసలు సంగతి—— ప్రతి సంవత్సరమూ, కార్తీక పద్దు పౌర్ణమికి వేద, శాస్త్రపండితులకు సమభావన సన్మానాలు జరిగేవి. మాఘ శుద్ధ పౌర్ణమికి కవిగాయక, కళా పండితులకు సంభావనలు ముట్టుతుండేవి. ఈ రెండు సందర్భాలలో ఇతర ప్రాంతాలవారికే కాక స్థానిక పండితులకూ సంభావనలతోపాటు నాలుగైదు లోజులు లోజనాలు! దీనికై సంస్థానంలోని కోడి కూసిన ప్రతి జానెడు పల్లెనుండి కూడ కూరగాయలూ, సాలా పెరుగూ ఉచితంగా సరఫరా అయి తీరాలి.

ఈ నాలుగు రోజులూ సంస్థానంలోని అన్ని గ్రామాల అధికారులూ గద్వాలలోనే ఉండి వంటలకు ఏర్పాట్లు ఉచితంగా చేసి తీరాలి.

సముద్రంలో పండే ఉప్పునకు పన్ను వేశారు ఇంగ్లీషు వాళ్ళు. అని గాంధి మహాత్ముడు అంత కోపిష్ఠుడు. మొగలాయి నవాబులు జుట్టు పన్ను వేసారని చదివి జుట్టు పీకుకున్నాము. హిందూ రాజులు దాన దయాంత కరణాంతరంగులూ, ప్రజాధరణ ప్రశంసితులూ అయిన గద్వాల రాజులు తాంబూలానికి వాడే 'తమలపాకు ఆకూ', పన్నువేసేవారు!

గద్వాలలో చిరకాలం నుండి నేటిదాకా బజారు (సంత) ప్రతిసోమవారమూ జరుగుతున్నది. ఈ సంతకాడు ప్రతి పల్లెనుండీ తమలపాకులు అమ్ముకునే వారు వచ్చి గద్వాలలో అంగళ్ళు పెట్టుకునే వారు. వారినుండి అధికారులు ఒక వంది తమలపాకులకు పదో శ్రీ కామేశ్వరరావుగారివుత్తరత్వం. ఆతగాడు గనుక 'ఊ' అని అంటేనుకనర్హం కురిపించి కన్యాదానం చెయ్యడానికి ఎంత మంది ఎదురు చూస్తున్న మాట వాస్తవమే. కానీ మొద్దు ఒకసారి రామారావు వ్యాపార విషయంగా మద్రాస్ వెళ్లినప్పుడు తనకు కాబడనిన 'లైవ్ పార్టనర్'ను ఎంపిక చేసుకుని పెళ్లాడేసి తిరిగి వచ్చాడు.

భీమారావు కేంద్ర ప్రభుత్వంలో పదిహేను పండల పైచిలుకు జీతం తీసుకున్న గజిటెడ్ ఆఫీసర్. 'ఆ' అని అంటే వేలకు వేలు కట్టులం ముట్టు జెప్పే సిన్నా నిన్నా దాటికి ఎందరు తండ్రులు తయారుగా లేరు? అయినా అతను ఈ మధ్య పైదరాబాద్‌కు బదిలీ అయి వచ్చినప్పుడు అక్కడ యువతిని సెలక్ట్ చేసి పెళ్లి చేసుకున్నారు.

రామారావూ భీమారావూ తమ స్వప్నాలకు ఒకకేసారి రావడం మూలాన వాళ్ళు చేసిన ఘన కార్యాలను గురించిన వార్త కార్చిచ్చులా వ్యాపించి పోయింది. ఊరు ఊరంతా కదిలి వచ్చి వాళ్లకు వీరస్వాగత మివ్వకపోయినా యువజన సమాజం, మహిళా మండలి, ఘనా క్లబ్ లాంటి సంస్థలు వాళ్ళిద్దర్నీ ఘనంగా సన్మానించాలని తీర్మానించాలు.

అందరూ వచ్చారు

సభ ఏర్పాటు చేశారు. పురప్రముఖులు అందరూ వేంచేశారు. మగ కాలేజీ ప్రిన్సిపాలుడూ, ఆడకాలేజీ ప్రిన్సిపాలినీ, లాయర్లు, డాక్టర్లు, వ్యాపారులూ, ఉద్యోగులూ, కాలేజి విద్యార్థులూ, విద్యార్థినులూ, ఇంకా పెళ్ళిడు వచ్చిన యువతీ యువకులూ, ఆడమాతల్లు తండ్రులూ తండోపతండంగా తరలి వచ్చారు.

ప్రముఖ పత్రికల విలేకరులందరూ తమతమ కేమరాలతో హాజరయ్యారు.

తల్లా కలెక్టరుగారు సభాధ్యక్షుడు. రామారావూ, భీమారావూ సమానయంగా నేతులు జోడించి సభాసదులకు నమస్కరిస్తూ పరిస్థితి పసుంటూ కరతాళధ్వనులు మిన్ను ముట్టాలు. కొందరు పువ్వులు రుద్దుతే కొయిలు చాక్లెట్లు చల్లారు. (వాడ్ రిపోర్టర్లు ఫ్లాష్ బల్బ్ స్లాష్ కొట్టి పారేశారు.

కలెక్టరుగారు రామారావూ భీమారావుల గొప్ప తనాన్ని గురించి పది నిమిషాలు ఉన్నదించిన తర్వాత తప్పిన ఉపన్యాసకులు వాస్తు ఇచ్చారు.

సంకల్పు పిశాచాన్ని తుద ముట్టించాలని తమలపు కూతుళ్ళకు పెళ్ళిళ్ళు చెయ్యకపోతే నరకయాతన అనుభవించే తల్లి తండ్రులకు రామారావూ భీమారావు లాంటి యువకులే అమృత తుల్యులనీ, ఇంకా ఇంకా ఏదేదో డబ్బు చేయండి అని ప్రక్కన కూర్చో బెట్టుకొని అంతా విని, ఇది తరాల నుండీ మా రాజరికాల్లో వచ్చిన సాంప్రదాయం స్వామీ అన్నారు.

నేను. అమ్మా! తరాల నుండీ అయినా కాలానుగుణంగా ఆ పాత సంప్రదాయాలను వదలుకోడం తప్పదు. "గంపలకొద్దీ అమ్ముకునే వారు ఒక పది ఆకులు దేవునికి ఇవ్వలేకా? ఇది మీ కాంగ్రెసులో దోపిడి అంటారా? అన్నారామె.

నేను : అమ్మా! ఈ సంప్రదాయం అనాగరికం అయ్యుండి కదా? దీని ఉద్దేశ్యం దేవతార్చనం చేసిన తర్వాత రాజ దంపతులు ఆ తమలపాకులు సేవనం చేయాలనికదా? దొరవారు కాలం చేశాక ఆ అర్హత్వం మీకు తప్పిందంటారా? కాదా? ఈనాడు భీదలు నుండి మనూలు మార్కెటింగ్ జరుగుతున్నది. అనీతి చర్యలకు పాల్పడం ఆపుతున్నదా లేదా? అంగళ్లలో సుళ్ళి అమ్మకం అవుతున్నదే ఈ ఆకు. ఇది మీకు పుణ్యమా పురుషార్థమా? భీదలకు ఒక దమ్మిడీ వచ్చినా లాభమేకదా? ఆ వృత్తి నుంచి మీరు కోట్లు సంపాదిస్తారా? భీదలు తలుచుకుంటారు కదా? మీపేరు చెప్పుకొని తరతరాల దౌర్జన్య విధానానికి ఫలానా రాజా గారు స్వస్తి చెప్పారు అని చరిత్రలో నిలుస్తుంది. ఆలోచించండి.

"మీ ఆజ్ఞ స్వామీ! కర్తవ్యం ఏర్పాట్లు చేస్తాను" అన్నారామె.

నేను : మీకు ఆ భగవంతుడే ఈ సత్సంకల్పం కలిగించాడు. ఇంకా ఇదేనిరంగా భువదాజ్ఞనే పాటించండి పుణ్యం ఉంటుంది" అని ముగించాను. వాతల్లో గద్వాల అధికార్లకు అర్థంకాక వ్రాయించి చేతిచ్చి శలవు ఇచ్చింది రాణిగారు ఉచిత రాయబారి సత్కారాలతో. *

నేటిసంస్కరణ వివాహాలు

అంటూ ఉపన్యాసకులు ఎడతెరపిలేకుండా హాగేశారు.

అందరూ నోరూర్చుకొన్నారు

మనమూ ఇలాంటి ఘన కార్యాలు చేసి ఇలాంటి ఘనమైన సన్మానాలు జరిపించుకోవాలని యువకులందరూ ఉవ్విళ్ళూరుతుంటే ఇలాంటి వివాహప్రాధాన్యత కలుగుతుందని ముందుకు వచ్చి సమర్థుకు పోవాలని (ఎత్తు కు పోవాలని) యువతులు బంగారు కలలూ, సెర్టిఫికేట్ కలలూ కంటూ ఊహాలోకాల్లో విహరించి సాగారు.

రామారావూ భీమారావూ కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్న తర్వాత జరుగబోయే సన్నాహాలతో సభ ముగిసింది.

ఒక స్థానిక వారపత్రిక విలేకరి మాత్రం అక్కడ్నుంచి మెల్లగానే జారి పోయాడు. కెళ్లి గానే ఆఫీసుకు వెళ్ళి, రామారావు పెళ్ళిం మండి తగ్గరికి!

అక్కడ రామారావు తండ్రి గారైన కామేశ్వరరావు గ